VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Muistio

Sonja Landes (VNK)

28.3.2024

EU/17/2024
EU/17/2024-VNK-21

Eurooppa-neuvosto 21.-22. maaliskuuta 2024

Maaliskuun Eurooppa-neuvoston asialistalla olivat Ukraina, turvallisuus ja puolustus, Lähi-itä, laajentuminen ja uudistus, ulkosuhteet, muuttoliike, varautuminen ja kriisinhallinta, maatalous sekä eurooppalainen ohjausjakso.

Ukrainasta käytiin videokeskustelu Ukrainan presidentti Zelenskyin kanssa. Tilanteen kiireellisyyden vuoksi EU aikoo päättäväisesti jatkaa kaikkea tarvittavaa poliittista, rahoituksellista, taloudellista, humanitaarista, sotilaallista ja diplomaattista tukea Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan ja niin voimakkaasti kuin on tarpeen. Esillä olivat erityisesti Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuottojen hyödyntäminen Ukrainan tukemiseksi mukaan lukien mahdollisuus rahoittaa niillä sotilaallista tukea.

Turvallisuuden ja puolustuksen osalta Eurooppa-neuvosto kävi läpi toimia puolustusvalmiuden ja unionin suvereniteetin lisäämiseksi mm. parantamalla julkisen ja yksityisen rahoituksen saatavuutta sekä jatkamalla Euroopan puolustusmarkkinoiden yhdentämistä. On keskeistä, että Euroopan puolustusteollisesta strategiaa (EDIS) ja asetusehdotusta Euroopan puolustusteollisesta ohjelmasta (EDIP) käsittelyä ja toimeenpanoa edistetään.
Eurooppa-neuvosto pyysi myös vahvistamaan Euroopan investointipankin roolia (EIP) EU:n puolustuksen tukemiseksi nykyistä laajemmin.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän ajankohtaisesta tilanteesta ja hyväksyi aiheesta laajat päätelmät, joissa kehottaa julistamaan välittömästi humanitaarisen tauon, joka johtaa kestävään tulitaukoon, kaikkien panttivankien vapauttamiseen ehdoitta ja humanitaarisen avun toimittamiseen.
Laajentumisen ja uudistuksien osalta Eurooppa-neuvosto päätti aloittaa jäsenyysneuvottelut Bosnia ja Hertsegovinan kanssa komission antaman suosituksen pohjalta.

Ulkosuhteiden osalta Eurooppa-neuvosto käsitteli kokonaisvaltaisia kumppanuuksia Egyptin ja Mauritanian kanssa, toi esille huolensa Haitin huononevasta tilanteesta ja Valko-Venäjän huonontuvasta ihmisoikeustilanteesta sekä kehotti lopettamaan poliittisen opposition vainon Venäjällä.

Maatalouden osalta esillä olivat viimeaikaiset maatalousalan haasteet ja viljelijöiden esiin tuomat huolenaiheet, joihin vastaamiseksi on esillä erilaisia lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimia kuten hallinnollisen taakan keventämistä.

Eurooppa-neuvosto pyysi ehdottomaan toimia kriisinhallinnan ja varautumisen vahvistamiseksi tulevaa varautumisstrategiaa ajatellen. Kyseessä olisi koko yhteiskunnan kattava lähestymistapa ja huomioisi kaikki uhat.

Eurooppalaisen ohjausjakson osalta Eurooppa-neuvosto vahvisti kestävää

kasvua koskevan vuotuisen selvityksen poliittiset prioriteetit sekä vahvisti myös ehdotuksen neuvoston suositukseksi euro-alueen talouspolitiikasta.

Eurooppa-neuvosto keskusteli YK:n pääsihteeri António Guterresin kanssa geopoliittisesta tilanteesta sekä juhlisti ETA-sopimuksen 30-vuotispäivää Islannin, Liechtensteinin ja Norjanpääministerien kanssa.

Maaliskuun Eurooppa-neuvoston asialistalla olivat Ukraina, turvallisuus ja puolustus, Lähi-itä, laajentuminen ja uudistus, ulkosuhteet, muuttoliike, varautuminen ja kriisinhallinta, maatalous sekä eurooppalainen ohjausjakso.

Eurooppa-neuvosto kävi lounaskeskustelun YK:n pääsihteeri António Guterresin kanssa geopoliittisesta tilanteesta ja keskeisistä maailmanlaajuisista haasteista.

Eurooppa-neuvosto juhlisti ETA-sopimuksen 30-vuotispäivää Islannin, Liechtensteinin ja Norjanpääministerien kanssa.

Ukrainan osalta Euroopan unioni aikoo päättäväisesti jatkaa kaikkea tarvittavaa poliittista, rahoituksellista, taloudellista, humanitaarista, sotilaallista ja diplomatian avulla annettavaa tukea Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan ja niin voimakkaasti kuin on tarpeen. Eurooppa-neuvosto kehotti liittolaisia ja kumppaneita eri puolilla maailmaa liittymään tähän pyrkimykseen.
Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille kaikki viimeaikaiset aloitteet, muun muassa Tšekin käynnistämän aloitteen, jolla hankitaan kiireellisesti ampumatarvikkeita Ukrainalle.
Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille useiden jäsenvaltioiden ja kumppaneiden Ukrainan kanssa tekemät kahdenväliset sopimukset turvallisuussitoumuksista ja kehotti käsittelemään Euroopan rauhanrahastosta Ukrainalle annettavaa kahdeksatta tukipakettia.
Eurooppa-neuvosto tarkasteli edistymistä tulevien konkreettisten toimien valmistelussa Venäjän pysäytetyistä varoista muodostuvien ylimääräisten tuottojen ohjaamiseksi Ukrainan hyväksi, mukaan lukien mahdollisuus rahoittaa sotilaallista tukea.
Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille 13. pakotepaketin hyväksymisen. Se kehottaa toteuttamaan lisätoimia, joilla heikennetään Venäjän kykyä jatkaa hyökkäyssotaa, muun muassa tiukentamalla pakotteita. Eurooppa-neuvosto kehotti kolmansia osapuolia lopettamaan välittömästi aineellisen tuen Venäjän hyökkäyssodalle Ukrainaa vastaan.
Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Venäjän jatkuvat ihmisoikeusloukkaukset miehitetyillä Ukrainan alueilla, mukaan lukien lasten karkottamisen. Venäjä ja sen johto on saatettava täysin vastuuseen sen Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta ja muista kansainvälisen oikeuden nojalla kaikkein vakavimmista rikoksista sekä sotansa aiheuttamista valtavista vahingoista.
Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot aikovat jatkaa intensiivisiä maailmanlaajuisia vaikuttamistoimiaan varmistaakseen mahdollisimman laajan kansainvälisen tuen kattavalle, oikeudenmukaiselle ja kestävälle rauhalle.
Eurooppa-neuvosto korosti Mustanmeren alueen turvallisuuden ja vakauden strategista merkitystä. Euroopan unioni antaa jatkossakin kaiken asiaankuuluvan tuen Moldovan tasavallalle ja tukee edelleen myös Georgiaa.

Turvallisuuden ja puolustuksen osalta Euroopan unioni on sitoutunut lisäämään yleistä puolustusvalmiuttaan ja -kykyjään tarpeidensa ja tavoitteidensa mukaisesti kasvavien uhkien ja turvallisuushaasteiden kontekstissa.
Puolustusvalmiuden lisääminen edellyttävät lisätoimia, joilla lisätään puolustusmenoja merkittävästi ja tehdään yhdessä parempia ja nopeampia investointeja, parannetaan mahdollisuuksia saada julkista ja yksityistä rahoitusta, lisätä puolustusalan investointeja tutkimus- ja kehitysvaiheesta suunnitteluvaiheeseen, teolliseen tuotantoon ja yhteisiin hankintoihin sekä lisätä puolustusteollisuuden kriisinkestävyyttä, kannustaa lisäämään Euroopan puolustusmarkkinoiden yhtenäisyyttä ja vähentämään pullonkauloja toimitusketjuissa sekä tukea työvoimaan liittyviä aloitteita.
Eurooppa-neuvosto pyysi jouduttamaan Euroopan puolustusteollisuusstrategiaa koskevan yhteisen tiedonannon käsittelyä sekä edistämään viipymättä ehdotusta Euroopan puolustusteollisuusohjelmaksi. Strategisen kompassin toimeenpanoa tulisi nopeuttaa.
Vahvempi ja toimintakykyisempi Euroopan unioni turvallisuuden ja puolustuksen alalla lisää globaalia ja transatlanttista turvallisuutta ja täydentää Natoa.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän viimeaikaisista tapahtumista. Se piti kauhistuttavana ennennäkemätöntä siviiliuhrien määrää ja kriittistä humanitaarista tilannetta.
Eurooppa-neuvosto kehotti julistamaan välittömästi humanitaarisen tauon, joka johtaa kestävään tulitaukoon, kaikkien panttivankien vapauttamiseen ehdoitta ja humanitaarisen avun toimittamiseen.
Eurooppa-neuvosto palautti mieleen aikaisemmat päätelmänsä, joissa Hamas tuomitaan mitä jyrkimmin sen eri puolilla Israelia 7. lokakuuta 2023 tekemien raakojen ja summittaisten terrori-iskujen johdosta, tunnustetaan Israelin oikeus puolustautua kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti sekä vaaditaan vapauttamaan välittömästi kaikki panttivangit ilman ennakkoehtoja
Eurooppa-neuvosto oli syvästi huolissaan Gazan katastrofaalisesta humanitaarisesta tilanteesta ja siviileihin, erityisesti lapsiin, kohdistuvista suhteettomista vaikutuksista sekä välittömästä nälänhädän vaarasta, joka johtuu avun riittämättömästä pääsystä Gazaan. Eurooppa-neuvosto kehotti Israelin hallitusta pidättymään maaoperaatiosta Rafahissa, sillä se pahentaisi entisestään katastrofaalista humanitaarista tilannetta ja estäisi kiireellisesti tarvittavat peruspalvelujen ja humanitaarisen avun toimitukset. Kaikkien osapuolten on noudatettava kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta.
Eurooppa-neuvosto korosti, että YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestön (UNRWA) Gazassa ja koko alueella tarjoamat palvelut ovat olennaisen tärkeitä.
Eurooppa-neuvosto kehotti lopettamaan välittömästi väkivaltaisuudet Länsirannalla ja Itä-Jerusalemissa sekä varmistamaan turvallisen pääsyn pyhiin paikkoihin ja tuomitsi jyrkästi siirtokuntien ääriryhmien väkivallanteot.
Euroopan unioni jatkaa intensiivistä yhteistyötä alueellisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa, jotta estetään konfliktin edelleen leviäminen alueella. Euroopan unioni on edelleen tiukasti sitoutunut pysyvään ja kestävään rauhaan, joka perustuu kahden valtion ratkaisuun.

Laajentumisen ja uudistuksien osalta Eurooppa-neuvosto tarkasteli laajentumisvalmistelujen ja sisäisten uudistusten valmistelujen edistymistä ja muistutti, että työn on edettävä samanaikaisesti molemmilla osa-alueilla.
Eurooppa-neuvosto päätti aloittaa liittymisneuvottelut Bosnia ja Hertsegovinan kanssa komission 12. maaliskuuta 2024 antaman suosituksen pohjalta.
Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille Ukrainan ja Moldovan tasavallan toimet tarvittavien uudistusten edistämiseksi tiellä kohti EU:ta sekä Georgiassa käynnissä olevan työn.

Ulkosuhteiden osalta Eurooppa-neuvosto käsitteli kokonaisvaltaisia kumppanuuksia ja ilmaisi tyytyväisyytensä Egyptin ja Mauritanian osalta sekä korosti strategisten kumppanuuksien vahvistamisen ja kehittämisen tärkeyttä.
Eurooppa-neuvosto toi esille huolensa Haitin huononevasta tilanteesta ja väestön kärsimyksistä.
Eurooppa-neuvosto kehotti vapauttamaan kaikki poliittiset vangit ja lopettamaan poliittisen opposition vainon Venäjällä. Lopullinen vastuu Aleksei Navalnyin kuolemasta on Venäjän viranomaisilla. Lisäksi Eurooppa-neuvosto tuomitsi Venäjän poliittisin perustein harjoittaman EU:n kansalaisten vainon.
Eurooppa-neuvosto ilmasti huolensa myös Valko-Venäjän huonontuvasta ihmisoikeustilanteesta.

Eurooppa-neuvosto tarkasteli muuttoliikkeen tämänhetkistä tilannetta ja vahvisti jatkavansa sopimaansa kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikkeeseen. Eurooppa-neuvosto tukee komissiota ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen torjunnassa.

Maatalouden osalta Eurooppa-neuvosto korosti häiriönsietokykyisen ja kestävän maatalousalan merkitystä elintarviketurvan ja unionin strategisen riippumattomuuden kannalta, elinvoimaisten maaseutuyhteisöjen arvoa sekä yhteisen maatalouspolitiikan keskeistä roolia. Viljelijät tarvitsevat vakaat ja ennakoitavat puitteet.
Keskustelua käytiin maatalousalan haasteista ja viljelijöiden esiin tuomista huolenaiheista. Eurooppa-neuvosto kehotti viipymättä edistämään erityisesti lyhyen ja keskivälin toimia ja innovatiivisia ratkaisuja hallinnollisen taakan keventämiseksi, vahvistamaan viljelijöiden aseman elintarvikkeiden toimitusketjussa, suunnittelemaan lisätukikeinoja viljelijöiden taloudellisen rasituksen lieventämiseksi, varmistamaan sääntöpohjaisen ja reilun kilpailu sekä käsittelemään Ukrainaa koskevia yksipuolisiin kauppatoimenpiteisiin liittyviä kysymyksiä.

Varautumisen ja kriisinhallinnan osalta Eurooppa-neuvosto korosti, että muuttuvassa uhkaympäristössä tarvitaan parempaa ja koordinoitua sotilaallista ja siviilialan varautumista sekä strategista krii-

sinhallintaa. Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa jatkamaan työtä sekä komissiota yhdessä ulkoasiainedustajan kanssa ehdottamaan tulevaa varautumisstrategiaa silmällä pitäen toimia, joilla vahvistetaan varautumista ja kriisinhallintaa. Lähestymistapa ja koko yhteiskunnan kattava ja huomioisi kaikki uhat.

Eurooppalaisen ohjausjakson osalta Eurooppa-neuvosto vahvisti kestävää kasvua koskevan vuotuisen selvityksen poliittiset prioriteetit sekä vahvisti myös ehdotuksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

Liitteet
Jakelu

Tiedoksi